

РОЗДІЛ 5

ТРУДОВЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

УДК 349.2

DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-5/65>

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ І ЗАХИСТ ПРАЦІ ПРАЦІВНИКІВ МЕДИЧНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

LEGAL REGULATION AND LABOR PROTECTION OF MEDICAL EMPLOYEES IN UKRAINE IN THE CONDITIONS OF THE COVID-19 PANDEMIC

Безпалько Ю.Ю., студентка II курсу факультету прокуратури
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Шаповал К. К., студентка II курсу факультету прокуратури
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Стаття присвячена дослідженню правового регулювання та захисту праці працівників медичної сфери в умовах пандемії COVID-19, що створила складну ситуацію в усіх сферах людського життя. У роботі було проаналізовано низку нормативно-правових актів вітчизняного та зарубіжного законодавства у трудовій галузі, які були прийняті в умовах пандемії, з метою забезпечення трудових прав медиків. Також, було наголошено на тому, що медичні працівники виконуючи свою трудову функцію під час лікування хворих на COVID-19, зазнають професійних ризиків, а саме: можливість інфікування вірусом; негативний вплив на здоров'я через постійне використання засобів індивідуального захисту та дезінфікуючих засобів; стрес; втома; відсутність відпочинку; нові умови праці та багато іншого. Зважаючи на психологічний тиск, якого зазнають медики в такий складний час та ризики для їхнього життя та здоров'я, яких неможливо уникнути, для них повинні бути передбачені здорові та безпечні умови праці, а також надаватись додаткові пільги та компенсації у зв'язку з професійними захворюваннями.

Під час роботи було приділено увагу рекомендації ВООЗ і МОП у сфері захисту трудових прав медиків під час пандемії. Авторами статті наголошено на необхідності достатнього забезпечення працівників медичної сфери засобами індивідуального захисту. Також, в роботі зроблено висновок, що для медичних працівників встановлюється 40-годинний робочий тиждень навіть в умовах пандемії, а будь-які відхилення від цього положення не допускаються. Виокремлено порядок оплати праці, враховуючи доплати медичним працівникам та механізм компенсаційних виплат. Законодавчі положення, які закріплюють права медичних працівників знаходять практичну реалізацію, що є особливо важливим під час поширення вірусу, а тому необхідним та актуальним є доопрацювання механізму гарантій забезпечення трудових прав працівників медичної сфери.

Ключові слова: працівники медичної сфери, пандемія COVID-19, захист прав медичних працівників, SARS-CoV-2, професійні ризики, належні умови праці, пільги та компенсації, гідна оплата праці.

The article is devoted to the study of legal regulation and protection of labor of medical workers in the pandemic COVID-19, which created a difficult situation in all spheres of human life. The paper analyzes a number of normative legal acts of domestic and foreign legislation in the field of labor, which were adopted in a pandemic, in order to ensure the labor rights of physicians. It was also emphasized that medical workers, performing their job function in the treatment of patients with COVID-19, are exposed to occupational risks, namely: the possibility of infection with the virus; adverse health effects due to the constant use of personal protective equipment and disinfectants; stress; fatigue; lack of rest; new working conditions and much more. Given the psychological pressure that doctors face at such a difficult time and the unavoidable risks to their lives and health, they must be provided with healthy and safe working conditions, as well as additional benefits and compensation in connection with professional diseases.

During the work, attention was paid to the recommendations of the WHO and the ILO in the field of protection of labor rights of physicians during a pandemic. The authors of the article emphasized the need for sufficient provision of medical workers with personal protective equipment. Also, the paper concludes that a 40-hour work week is established for health workers, even in a pandemic, and any deviations from this provision are not allowed. The procedure for remuneration of labor is singled out, taking into account surcharges for medical workers and the mechanism of compensatory payments. Legislative provisions that enshrine the rights of health workers are being implemented in practice, which is especially important during the spread of the virus, and therefore it is necessary and relevant to refine the mechanism for guaranteeing the labor rights of health workers.

Key words: health workers, COVID-19 pandemic, protection of health workers' rights, SARS-CoV-2, professional risks, proper working conditions, benefits and compensations, decent wages.

Постановка проблеми. Пандемія COVID-19, спричинена коронавірусом SARS-CoV-2, створила надзвичайно складну ситуацію в усіх сферах людського життя, особливо у сфері охорони здоров'я, та розкрила всі існуючі проблеми медичної галузі. Недостатній обсяг забезпечення матеріальною базою, дефіцит фахових медичних працівників, недосконалість нормативно-правових актів, що регулюють працю працівників медичної сфери – все це призвело до неефективного здійснення органами державної влади та місцевого самоврядування своїх повноважень та як результат – до швидкого розповсюдження вірусу і величезних людських втрат.

На сьогодні медичні працівники виконують головну роль у боротьбі з небезпечним вірусом – гострою респі-

раторною хворобою COVID-19. За статистичними даними усього світу близько 150 тисяч медичних працівників загинули від ускладнень COVID-19, під час виконання службових обов'язків [1]. Тому під час пандемії COVID-19 захист прав працівників медичної сфери, забезпечення гарантій захисту їхніх трудових прав, надання додаткових пільг та компенсацій є одним з основних питань, яке потребує розгляду та закріплення.

Захист прав працівників медичної сфери є однією з ключових напрямків законодавчого регулювання. В Україні зустрічається багато випадків порушення прав медичних працівників, зокрема і трудових. Захист трудових прав медичних працівників означає гарантування реалізації їхніх прав, а у випадку незаконного їх порушення –

відновлення таких прав та встановлення за це юридичної відповідальності.

Отже, **метою цієї статті** є дослідження нормативно-правової бази, яка закріплює положення щодо регулювання та захисту праці працівників медичної сфери у розрізі пандемії COVID-19, та в аналізі впроваджених заходів з охорони праці медичних працівників під час пандемії. **Актуальність** роботи полягає в тому, що саме медичні працівники стали одним із вразливих верств населення та праці, від роботи яких залежить майбутнє людства, а порушення та ігнорування їхніх професійних прав лише уповільнюють процес боротьби з вірусом. Сьогодні є необхідність розробити чіткий механізм захисту прав медичних працівників, що полягає не лише у гідній оплаті, а й забезпечені не шкідливих та безпечних умов праці.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до ст. 3 Конституції України, людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави [2]. Тисячі медичних працівників в Україні виконують свою трудову функцію у шкідливих та несприятливих умовах праці. Щодня вони наражають себе на небезпеку, для того, аби врятувати життя іншим. Саме тому особливо важливим є законодавче закріплення положень, що стосуються охорони праці медиків, їх безпеки на робочому місці, забезпечення належного устаткування та засобів індивідуального захисту та багато інших проблемних питань.

Окрім Основного закону України, питання охорони праці медичних працівників в нашій державі регулюється Кодексом законів про працю України та іншими законами. Серед них можна назвати наступні, зокрема: «Про охорону праці», «Про захист населення від інфекційних хвороб», «Основи законодавства України про охорону здоров'я» тощо. Цей перелік доповнює низка підзаконних нормативних актів, що прийняті тимчасово на період оголошення надзвичайної ситуації у зв'язку з поширенням коронавірусу.

Всесвітня організація охорони здоров'я і Міжнародна організація праці у своїх документах, що спрямовані на боротьбу з COVID-19 та захист працівників сфери охорони здоров'я, визначили проблемні аспекти, що повинні бути вирішені на національному рівні всіх держав. Так, у документі ВООЗ визначено, що медичні працівники виконують свої професійні обов'язки в умовах професійних ризиків, до яких включено: 1) інфікування COVID-19 під час виконання покладених на них трудових обов'язків; 2) завдання шкоди здоров'ю тривалим, а то і безперервним використанням засобів індивідуального захисту протягом всього робочого часу, що може спричинити тепловий стрес, шкірні розлади та алергічні реакції; 3) негативний вплив токсинів на організм та шкіру через надмірне та інтенсивне використання дезінфікуючих засобів; 4) психологічний стрес та хронічну втому через понаднормову тривалість робочого часу; 5) дискримінацію, психічне та фізичне насильство або ж переслідування з боку керівників адміністрації, пацієнтів та їх родичів чи близьких осіб [3].

Варто звернути увагу на те, що ВООЗ розробила низку Тимчасових настанов з безпеки праці та здоров'я медичних працівників у боротьбі з COVID-19. Зокрема, у Тимчасовій постанові Всесвітньої організації охорони здоров'я від 2 лютого 2021 року, перш за все зазначається, що медичні працівники повинні продовжувати користуватися своїм правом на гідні, здорові та безпечні умови праці в контексті COVID-19. Крім того, всім медичним працівникам слід забезпечити послуги з охорони здоров'я на роботі, психічного здоров'я та психосоціальної під-

тримки, належні санітарні умови, засоби гігієни та можливості відпочинку [4].

Разом із тим, МОП звернула увагу на те, що повинні бути створені та забезпечені колективні та узгоджені заходи щодо зменшення загроз та захисту медичних працівників від інфекційних хвороб шляхом забезпечення інфекційного контролю, безпеки та здоров'я на робочому місці, управління трудовими ресурсами та забезпечення психологічного здоров'я та його підтримки. Також в актах та керівних рекомендаціях з охорони праці, які розроблені МОП, визначено, що роботодавець несе відповідальність та зобов'язаний забезпечити організацію з охорони праці [5].

Вищезазначені положення знайшли відображення в постанові «Про заходи протидії поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) та захисту всіх систем життєдіяльності країни від негативних наслідків пандемії та нових біологічних загроз» [6]. Відповідно до пункту 2.7 парламент України постановив запровадити заходи щодо належного біологічного та соціального захисту медичних працівників, покращення умов та оплати їх праці, зокрема: 1) забезпечити засобами індивідуального захисту працівників первинної ланки, закладів екстреної медичної допомоги та закладів охорони здоров'я для госпіталізації пацієнтів з коронавірусною хворобою (COVID-19); 2) забезпечити обов'язкове державне страхування на випадок захворювання на коронавірусну хворобу (COVID-19) у разі інфікування медичного працівника у розмірі 15 прожиткових мінімумів для працездатної особи; 3) забезпечити спрощення доступу медичних працівників, які інфікувалися коронавірусною хворобою (COVID-19), до отримання страхових виплат у порядку, встановленому законом, зокрема, шляхом: спрощення бюрократичних процедур, скорочення переліку необхідних документів для отримання відповідних виплат, а також скорочення строків розгляду таких документів; розробки спеціального порядку розслідування факту смерті медичного працівника, що настала внаслідок інфікування його коронавірусною хворобою (COVID-19); забезпечення можливості встановлення діагнозу коронавірусної хвороби (COVID-19) клінічно або епідеміологічно, якщо лабораторне тестування непереконливе чи недостатнє (вірус не ідентифікований); 4) покращити умови праці медичних працівників, які надають медичну допомогу хворим на інфекційні хвороби, шляхом створення при закладах охорони здоров'я місць відпочинку та забезпечення працівників безоплатним харчуванням шляхом забезпечення фінансування за рахунок коштів Фонду боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками [6].

Закони України відіграють важливу роль в регулюванні праці робітників медичної сфери. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» є єдиним базовим нормативно-правовим актом, в якому визначено професійні права та пільги медичних працівників (ст. 77). У законі регламентовані організаційні питання охорони здоров'я, захист права пацієнтів і лише незначною мірою приділено увагу щодо питання захисту права медичних працівників. За змістом ст. 77 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», медичні і фармацевтичні працівники, зокрема, мають такі права: право на належні умови професійної діяльності; право на обов'язкове страхування за рахунок власника закладу охорони здоров'я у разі заподіяння шкоди їхньому життю і здоров'ю у зв'язку з виконанням професійних обов'язків; право на створення медичних наукових товариств, професійних спілок та інших громадських організацій; право на судовий захист; право на підтвердження кваліфікації, перепідготовку у відповідних закладах і установах; соціальну допомогу з боку держави у разі захворювання, каліцтва або в інших випадках втрати працездатності, що настала

у зв'язку з виконанням професійних обов'язків; право на скорочений робочий день і додаткову відпустку; пільгові умови пенсійного забезпечення та пільгове надання житла; право на першочергову медичну допомогу і забезпечення лікарськими та протезними засобами тощо [7].

Говорячи про захист трудових прав медичних працівників в умовах пандемії, перш за все потрібно зазначити, що найбільшу необхідність має забезпечення необхідних умов праці задля реалізації можливості медиків безперешкодно та без шкоди власному здоров'ю та життю виконувати свою трудову функцію. Для того, щоб працівники могли безперешкодно виконувати свою трудову функцію, законодавство України покладає певні обов'язки на роботодавців. КЗпП України у низці статей покладає обов'язок на роботодавця забезпечити належні та нешкідливі умови праці. Зокрема, положеннями статті 141 визначено, що на власника або уповноважений ним орган покладається обов'язок правильно організувати працю, забезпечити дотримання правил охорони праці та поліпшувати умови такої роботи [8]. Це означає, що роботодавець повинен створити працівникам належні, безпечні, комфортні та здорові умови праці, надати йому конкретне робоче місце, виконувати передбачені трудовим договором умови щодо винагороди працівника, режиму роботи, режиму відпочинку, забезпечити можливість проходження працівником професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації для збільшення його продуктивності, поліпшувати виробничий побут, надавати працівникові соціально-культурні, соціально-побутові блага та інше.

Стаття 153 передбачає, що створення безпечних і нешкідливих умов праці покладається на власника або уповноважений ним орган [8]. Умови праці на робочому місці, безпека технологічних процесів, машин, механізмів, устаткування та інших засобів виробництва, стан засобів колективного та індивідуального захисту, що використовуються працівником, а також санітарно-побутові умови повинні відповідати вимогам нормативних актів про охорону праці. Це розуміється так, що роботодавець повинен впроваджувати сучасні засоби техніки безпеки, що запобігають виробничому травматизму, і забезпечувати санітарно-гігієнічні умови, що запобігають виникненню професійних захворювань, а також він не вправі вимагати від працівника виконання роботи, що становить явну небезпеку для життя працівника, а також в умовах, що не відповідають законодавству про охорону праці. Роботодавець також повинен систематично проводити інструктажі з питань протипожежної безпеки та охорони здоров'я. І звичайно він повинен доповідати всіх зусиль, щоб усувати небезпечні і шкідливі фактори роботи, а в разі неможливості усунення – повідомляти про це відповідні органи влади.

Відповідно до статті 163 Кодексу законів про працю, на роботах із шкідливими та небезпечними умовами праці, а також роботах, пов'язаних із забрудненням або здійснюваних у несприятливих температурних умовах, працівникам видаються безплатно за встановленими нормами спеціальний одяг, спеціальне взуття та інші засоби індивідуального захисту [8]. Обов'язок забезпечення працівників спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту лежить на всіх роботодавцях незалежно від форм власності. На власника покладається обов'язок забезпечувати хімчистку, прання, ремонт та інші види догляду за спецодягом та іншими засобами захисту в той час, коли працівники не зайняті на роботі.

Це положення дублює стаття 8 Закону України «Про охорону праці». Згідно з нею на роботах із шкідливими і небезпечними умовами праці, а також роботах, пов'язаних із забрудненням або несприятливими метеорологічними умовами, працівникам видаються безплатно за встановленими нормами спеціальний одяг, спеціальне

взуття та інші засоби індивідуального захисту, а також мийні та знешкоджувальні засоби [9]. Це вкрай важливо для того, щоб зменшити та захистити від інфікування медичний персонал. Потреба в ЗІЗ має вираховуватися для кожного окремого випадку (спалаху). В Україні до ЗІЗ одноразового використання було рекомендовано використання: ізоляційний халат, костюм біозахисту, рукавички із довгими манжетами, рукавички нетальзовані нітрилові, бахіли, фартух медичний, респіратор класу захисту FFP2, респіратор класу захисту FFP3, шапочка медична, маска хірургічна (медична), а до багаторазових – захисний щиток [10]. Кількість необхідних ЗІЗ на зміну може змінюватися в залежності від багатьох факторів, включно із тяжкістю стану пацієнта, тривалістю зміни, перерв і т.д. Невиконання цього обов'язку роботодавцем може бути підставою для накладання штрафів Державною службою України з питань праці. Незабезпечення вимог законодавства щодо охорони праці є порушенням як трудового законодавства, так і професійних прав медичних працівників [11].

Наступне, згідно зі статтею 50 Кодексу законів про працю нормальна тривалість робочого часу працівників не може перевищувати 40 годин на тиждень. Стаття 61 передбачає заборону надурочних робіт. Відповідно до статті 71 Кодексу робота у вихідні дні забороняється. Залучення окремих працівників до роботи у ці дні допускається тільки з дозволу виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника) підприємства, установи, організації і лише у виняткових випадках, серед яких, зокрема, і відвернення епідемії [8]. Під час пандемії COVID-19 медичні працівники можуть працювати довший час із більшими навантаженнями та недостатнім часом для відпочинку та відновлення сил. Такі вимоги можуть призвести до хронічної втоми та нестачі енергії в поєднанні зі зниженням пильності, координації та ефективності роботи; збільшеного часу реакції; порушення когнітивної ефективності та емоційного притуплення або зміни настрою [4]. Навіть у зв'язку з поширенням коронавірусної інфекції для медичних працівників в національному законодавстві встановлюється 40-годинний робочий тиждень. Так як в Україні за весь час пандемії коронавірусу так і не було введено надзвичайний стан, то будь-які відхилення від цього положення вважаються неправомірними.

Також, у зв'язку з підвищенням навантаження на медичних працівників та збільшенням ризику для їх життя та здоров'я під час надання медичної допомоги хворим на COVID-19 на законодавчому рівні було вирішено питання про підвищення оплати праці. Так, зокрема, постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2020 року № 246 [12], було встановлено доплату у розмірі до 300 відсотків заробітної плати медичним та іншим працівникам, які безпосередньо зайняті на роботах з надання медичних послуг хворим на COVID-19 та працюють у закладах у закладах охорони здоров'я, що надають медичну допомогу хворим на COVID-19 та уклали договір про медичне обслуговування населення за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення за відповідним переліком та обсягом медичних послуг з Національною службою здоров'я України та ін.

Потребує уваги закріплена на законодавчому рівні можливість залучення до лікування хворих із COVID-19 лікарів інших спеціальностей. Зокрема, таке нововведення пов'язане з нестачею кадрів медичного персоналу, через те, що значно збільшилася кількість хворих, у тому числі важких, і з тим, що велика кількість медичних працівників також хворіє на COVID-19 і не може виконувати свої трудові обов'язки. Якщо на початку пандемії передбачався лише короткий список кваліфікованих фахівців медичної сфери, які зможуть надавати спеціалізовану допомогу хворим (педіатри, терапевти, інфекціоністи, анестезіологи), то далі цей перелік був розширений

спеціальним актом. Зокрема, Порядком реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у II–IV кварталах 2021 року передбачено, що для надання медичної допомоги хворим на COVID-19 у закладах охорони здоров'я можуть створюватися анестезіологічні та неанестезіологічні команди, до яких можуть входити один та три відповідно лікаря будь-якої спеціальності. До неанестезіологічних команд можуть входити також лікарі-інтерни, які працюють під керівництвом лікаря відповідної команди [13]. З точки зору трудового законодавства (ст.ст. 32, 33 КЗпП України [8]) варто звернути увагу на те, що непрофільні лікарі не можуть залучатися до надання медичної допомоги хворим на COVID-19 без їхньої згоди, окрім випадків, коли має місце переведення найманого працівника на іншу роботу строком до одного місяця для відвернення або ліквідації наслідків пандемії COVID-19. Роботодавець має право перевести працівника строком до одного місяця на іншу роботу, не обумовлену трудовим договором, без його згоди, якщо вона не протипоказана працівникові за станом здоров'я, лише для відвернення або ліквідації наслідків стихійного лиха, епідемій, епізоотій, виробничих аварій, а також інших обставин, які ставлять або можуть поставити під загрозу життя чи нормальні життєві умови людей, з оплатою праці за виконану роботу, але не нижчою, ніж середній заробіток за попередньою роботою. В інших випадках переведення має бути узгоджене лікарем.

Згідно зі ст. 39 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» захворювання на інфекційні хвороби медичних та інших працівників, що пов'язані з виконанням професійних обов'язків в умовах підвищеного ризику зараження збудниками інфекційних хвороб (надання медичної допомоги хворим на інфекційні хвороби, роботи з живими збудниками та в осередках інфекційних хвороб, дезінфекційні заходи тощо), належать до професійних захворювань [14]. Зазначені працівники державних і комунальних закладів охорони здоров'я та державних наукових установ підлягають обов'язковому державному страхуванню на випадок захворювання на інфекційну хворобу в порядку та на умовах, установлених Кабінетом Міністрів України. Держава забезпечує страхові виплати в таких розмірах медичним працівникам закладів охорони здоров'я: 1) у разі встановлення групи інвалідності внаслідок захворювання на коронавірусну хворобу протягом одного року з дня захворювання, за умови, що таке захворювання пов'язане з виконанням професійних обов'язків в умовах підвищеного ризику зараження, – залежно від встановленої працівнику групи інвалідності та ступеня втрати професійної працездатності, але не менше 300-кратного розміру прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на 1 січня календарного року, в якому встановлено групу

інвалідності; 2) у разі смерті працівника – у 750-кратному розмірі прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на 1 січня календарного року. У разі настання обставин, передбачених пунктом 1, страхова виплата призначається і виплачується працівникові протягом місяця з дня виникнення права на страхову виплату.

Навіть при дотриманні всіх правил безпеки не можна виключити, того, що медичні працівники все ж таки можуть інфікуватися і внаслідок цього та стати непрацездатними. У такому разі на державному рівні розроблені та впроваджені в практику страхові виплати та відшкодування медичним працівникам, які гарантовані статтями 9 та 26 Закону України «Про охорону праці» [15]. Стаття 9 зазначеного закону гарантує відшкодування шкоди, заподіяної працівникові внаслідок ушкодження його здоров'я або у разі смерті, яке здійснюється Фондом соціального страхування України відповідно до законів України. У 26 статті передбачається обов'язок роботодавця відшкодувати збитки, завдані порушенням вимог з охорони праці іншим юридичним, фізичним особам і державі, на загальних підставах, передбачених законом.

Висновки. Здатність світу успішно боротися з пандемією коронавірусу залежить від здатності захищати медичних працівників на державному та міжнародному рівнях. Необхідно продовжувати вдосконалювати заходи щодо захисту медичних працівників від потенційних короточасних або довгострокових негативних наслідків з причин пов'язаних з надання допомоги хворим на коронавірусну інфекцію (COVID-19). Це вимагає високу підтримку з боку держави, впровадження достатніх консультативних служб та ефективних заходів для піклування про психічне благополуччя працівників медичної сфери з метою збереження їх здоров'я; здійснення кадрової реформи в медичній сфері і залучення до роботи нових фахівців; збільшення матеріальних і соціальних виплат для працівників не тільки на час пандемії, а й на весь період виконання трудової функції; забезпечення необхідними засобами індивідуального захисту та їх раціональним використанням, оскільки практика показує, що навіть через два роки після початку пандемії, не всі медичні працівники забезпечені засобами індивідуального захисту у повному обсязі та вимушені купувати їх за власні кошти. І хоча трудове законодавство передбачає порядок компенсації коштів працівникам, які були вимушені придбати засоби індивідуального захисту за власний рахунок, на практиці ця норма майже не реалізується. Зважаючи на глобальну значущість роботи медпрацівників є необхідним не тільки вирішення цих проблем, а й вдосконалення системи охорони праці працівників медичних установ, що дозволить якісно і максимально ефективно організувати роботу фахівців, оскільки здорова нація – пріоритет і майбутнє країни.

ЛІТЕРАТУРА

1. З початку пандемії від COVID-19 у світі померли від 80 до 180 тисяч медиків – ВООЗ. URL: <https://life.pravda.com.ua/health/2021/10/22/246265/> (дата звернення: 11.05.2022).
2. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 10.05.2022).
3. WHO calls for healthy, safe and decent working conditions for all health workers, amidst COVID-19 pandemic. URL: <https://www.who.int/news/item/28-04-2020-who-calls-for-healthy-safe-and-decent-working-conditions-for-all-health-workers-amidst-COVID-19-pandemic> (дата звернення: 10.05.2022).
4. COVID-19: безпека праці та здоров'я медичних працівників : Тимчасова настанова Всесвітньої організації охорони здоров'я від 2 лютого 2021 р. URL: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/339151/WHO-2019-nCoV-HCW-advice-2021.1-ukr.pdf>
5. Global impact and policy recommendations. URL: <https://www.ilo.org/global/topics/coronavirus/impacts-and-responses/lang--en/index.htm> (дата звернення: 10.05.2022).
6. Про заходи протидії поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) та захисту всіх систем життєдіяльності країни від негативних наслідків пандемії та нових біологічних загроз : Постанова Верховної Ради України від 20.10.2020 № 937-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/937-20#Text> (дата звернення: 12.05.2022).
7. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19.11.1992 р. № 2801-XII. Дата оновлення: 13.05.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text> (дата звернення: 13.05.2022).
8. Кодекс законів про працю України : Закон України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. Дата оновлення: 07.05.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення: 12.05.2022)

9. Про охорону праці : Закон України від 14 жовтня 1992 р. № 2694-XII. Дата оновлення: 14.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text> (дата звернення: 12.05.2022)
10. Про затвердження Методичних рекомендацій розрахунку кількості (запасу) засобів індивідуального захисту необхідних для забезпечення медичних працівників в період спалаху інфекційних хвороб із невизначеними шляхами передавання та інфікування : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 17.02.2020 р. № 366. URL: <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-17022020--366-prozatverdzhennja-metodichnih-rekomendacij-rozrahunku-kilkosti-zapasu-zasobiv-individualnogozahistu-neobhidnih-dlja-zabezpechennja-medichnih-pracivnikiv-v-period-spalahu-infekcijnih-hvorob> (дата звернення: 12.05.2022)
11. Демченко І. С. Щодо «обов'язку допомагати» медичних працівників в умовах пандемії. Приватне та публічне право. 2020. № 3. С. 57-62. URL: <http://ir.library.nmu.com/bitstream/123456789/2110/1/DemchenkoShodoobovdopomogaty.pdf>
12. Деякі питання оплати праці медичних та інших працівників, які безпосередньо зайняті на роботах з ліквідації гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.03.2020 р. № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/610-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 13.05.2022).
13. Порядок реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у II–IV кварталах 2021 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.02.2021 р. № 133. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 14.05.2022).
14. Про захист населення від інфекційних хвороб : Закон України від 06.04.2000 р. № 1645-III. Дата оновлення: 10.12.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1645-14> (дата звернення: 13.05.2022).
15. Про внесення змін до Порядку використання фінансової допомоги Фондом соціального страхування України для проведення страхових виплат у разі захворювання або смерті медичних працівників у зв'язку з інфікуванням гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2 : Постанова Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 р. № 48. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/48-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 13.05.2022).